



Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 30 april 2014*

”Telesektorn — Elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster — Frihet att tillhandahålla tjänster — Artikel 56 FEUF — Direktiv 2002/21/EG — Gränsöverskridande tillhandahållande av ett programpaket innehållande radio- och tv-program — Villkorad tillgång — Nationella regleringsmyndigheters behörighet — Registrering — Etableringsskyldighet”

I mål C-475/12,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Fővárosi Törvényszék (Ungern) genom beslut av den 27 september 2012, som inkom till domstolen den 22 oktober 2012, i målet

UPC DTH Sàrl

mot

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnökhelyettese,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta samt domarna J.L. da Cruz Vilaça (referent), G. Arestis, J.-C. Bonichot och A. Arabadjiev,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: handläggaren C. Strömholm,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 20 november 2013,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- UPC DTH Sàrl, genom G. Ormai, D. Petrányi, Z. Okányi, P. Szilas och E. Csapó, ügyvédek,
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnökhelyettese, genom N. Beke, i egenskap av ombud, biträdd av G. Molnár-Bíró, ügyvéd,
- Ungerns regering, genom K. Szijjártó, Z. Fehér och G. Koós, samtliga i egenskap av ombud,
- Belgiens regering, genom M. Jacobs och T. Materne, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: ungerska.

- Tjeckiens regering, genom M. Smolek och T. Müller, båda i egenskap av ombud,
- Litauens regering, genom D. Kriauciūnas och D. Stepanienė, båda i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom M. Bulterman och C. Wissels, båda i egenskap av ombud,
- Rumäniens regering, genom R.-H. Radu, R.I. Munteanu och I. Bara-Bușilă, samtliga i egenskap av ombud,
- Slovakiens regering, genom B. Ricziová, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom G. Braun, L. Nicolae och K. Talabér-Ritz, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 30 januari 2014 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 2 c och f i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, s. 33), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG av den 25 november 2009 (EUT L 337, s. 37) (nedan kallat ramdirektivet), och tolkningen av artikel 56 FEUF.
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan UPC DTH Sàrl (nedan kallat UPC), som är ett enligt luxemburgsk rätt bildat bolag, och Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnökhelyettese (vice ordföranden för den nationella myndigheten för kommunikation och media) (nedan kallad NMHH), angående ett tillsynsärende av den ungerska marknaden för elektronisk kommunikation som inletts mot UPC.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/84/EG av den 20 november 1998 om det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång (EGT L 320, s. 54) föreskrivs följande:

”Syftet med detta direktiv är att tillnärma bestämmelserna i medlemsstaterna om åtgärder mot olaglig utrustning som ger obehörig tillgång till skyddade tjänster.”

Det nya regelverk som är tillämpligt på elektroniska kommunikationstjänster

- 4 Det nya regelverk som är tillämpligt på elektroniska kommunikationstjänster (nedan kallat det nya regelverket) består av ramdirektivet och fyra medföljande särdirektiv, däribland Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, s. 21), i dess lydelse enligt direktiv 2009/140 (nedan kallat auktorisationsdirektivet), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska

kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, s. 7), i dess lydelse enligt direktiv 2009/140 (nedan kallat tillträdesdirektivet), och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, s. 51), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG av den 25 november 2009 (EUT L 337, s. 11) (nedan kallat direktivet om samhällsomfattande tjänster).

– Ramdirektivet

5 I skäl 7 i ramdirektivet föreskrivs följande:

”Bestämmelserna i detta direktiv och i särdirektiven åsidosätter inte varje medlemsstats möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen, skydda allmän ordning och säkerhet samt tillåta utredning, upptäckt och lagföring av brott, inklusive möjligheten för de nationella regleringsmyndigheterna att fastställa särskilda och proportionella skyldigheter för tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster.”

6 I artikel 1.1 och 1.3 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Genom detta direktiv inrättas ett harmoniserat ramverk för elektroniska kommunikationstjänster, elektroniska kommunikationsnät, tillhörande faciliteter, tillhörande tjänster ... I detta direktiv fastställs uppgifter för nationella regleringsmyndigheter och inrättas en rad förfaranden för att säkerställa en harmoniserad tillämpning av regelverket inom hela gemenskapen.

...

3. Detta direktiv och särdirektiven påverkar inte de åtgärder som i enlighet med gemenskapslagstiftningen vidtagits på gemenskapsnivå eller nationell nivå för att arbeta för mål som avser allmänintresset, särskilt när det gäller reglering av innehåll och audiovisuell politik.”

7 Artikel 2 i ramdirektivet har rubriken ”Definitioner” och innehåller följande bestämmelser:

”I detta direktiv avses med

a) *elektroniskt kommunikationsnät*: system för överföring ... som medger överföring av signaler via tråd ... eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier, däribland satellitnät, ...;

...

c) *elektronisk kommunikationstjänst*: en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät, däribland teletjänster och överföringstjänster i nät som används för rundradio, men inte tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över detta innehåll. Den omfattar inte de av informationssamhällets tjänster enligt definitionen i artikel 1 i direktiv 98/34/EG som inte helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät.

...

- ea) *tillhörande tjänster*: de tjänster som hör till ett elektroniskt kommunikationsnät och/eller en elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör och/eller stöder tillhandahållande av tjänster via det nätet och/eller den tjänsten eller har möjlighet att göra det och bland annat inbegriper ... system för villkorad tillgång ...
- f) *system för villkorad tillgång*: tekniska åtgärder och/eller arrangemang som medger tillträde till en skyddad radio- eller televisionssändningstjänst i tolkningsbar form endast efter abonnemang eller annan form av på förhand utfärdat enskilt tillstånd.

...

- k) *abonnent*: varje fysisk eller juridisk person som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster.

...”

- 8 Av artikel 8.1 i ramdirektivet framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna vidtar alla rimliga åtgärder för att främja konkurrensen vid tillhandahållandet av elektroniska kommunikationstjänster, utveckla den inre marknaden, understödja de intressen som europeiska unionens medborgare företräder samt tillse att åtgärderna står i proportion till dessa mål.

– Auktorisationsdirektivet

- 9 I skäl 15 i detta direktiv föreskrivs följande:

”Villkoren som får fogas till den allmänna auktorisationen och till de särskilda nyttjanderätterna bör begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att säkerställa beaktande av krav och skyldigheter enligt gemenskapslagstiftningen och nationell lagstiftning i enlighet med gemenskapslagstiftningen.”

- 10 Punkterna 2 och 3 i artikel 3 i auktorisationsdirektivet, under rubriken ”Allmän auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster”, har följande lydelse:

”2. Tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster får, utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda skyldigheter som anges i artikel 6.2 eller nyttjanderätten enligt artikel 5, endast underkastas allmän auktorisation. Det får krävas att det berörda företaget skall göra en anmälan, men inte att det skall ha erhållit ett uttryckligt beslut eller någon annan administrativ handling från den nationella regleringsmyndigheten, innan det börjar utöva de rättigheter som följer av auktorisationen. Företaget får inleda sin verksamhet direkt efter ingiven anmälan, om sådan krävs, under förutsättning att bestämmelserna om nyttjanderätt i artiklarna 5, 6 och 7 är uppfyllda.

Företag som tillhandahåller gränsöverskridande elektroniska kommunikationstjänster till företag som är belägna i flera medlemsstater ska inte vara skyldiga att lämna in mer än en anmälan per berörd medlemsstat.

3. Den anmälan som avses i punkt 2 får inte innefatta mer än att en juridisk eller fysisk person underrättar den nationella regleringsmyndigheten om att personen har för avsikt att börja tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och lämnar in det minimum av information som den nationella regleringsmyndigheten behöver för att kunna föra ett register eller en förteckning över leverantörer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Informationen skall inskränka sig till sådana uppgifter som är nödvändiga för

att identifiera leverantören, t.ex. organisationsnummer, och leverantörens kontaktpersoner, adress och en kortfattad beskrivning av nätet eller tjänsten samt den planerade tidpunkten för inledande av verksamheten.”

- 11 I punkterna 1 och 3 i artikel 6 i auktorisationsdirektivet, under rubriken ”Villkor som är fogade till den allmänna auktorisationen och till nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer samt särskilda skyldigheter”, föreskrivs följande:

”1. Den allmänna auktorisationen för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster samt nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer får endast omfattas av de villkor som är upptagna i bilagan. Sådana villkor ska vara icke-diskriminerande, proportionella och öppet redovisade

...

3. Den allmänna auktorisationen får bara innehålla sådana villkor som är specifika inom det området och som anges i del A i bilagan, och den får inte innehålla någon upprepning av villkor som gäller för företagen enligt annan nationell lagstiftning.”

- 12 I artikel 11.1 i auktorisationsdirektivet föreskrivs följande:

”Utöver sådana uppgifts- och rapporteringsskyldigheter som följer av annan nationell lagstiftning än för den allmänna auktorisationen får den nationella regleringsmyndigheten endast kräva att företagen tillhandahåller sådana uppgifter som krävs för den allmänna auktorisationen ... som står i proportion till syftet och är sakligt motiverade”

- 13 I punkt 8 i del A i bilaga till auktorisationsdirektivet anges de regler och villkor för konsumentskydd som är specifika för sektorn för elektronisk kommunikation.

– Tillträdesdirektivet

- 14 I artikel 9.1 i tillträdesdirektivet föreskrivs följande:

”Nationella regleringsmyndigheter får i enlighet med artikel 8 införa skyldigheter avseende insyn när det gäller samtrafik och/eller tillträde, vilket innebär att operatörer måste offentliggöra specificerade uppgifter, t.ex. uppgifter om redovisning, tekniska specifikationer, nätegenskaper, villkor för tillhandahållande och användning ...”

– Direktiv 2009/140

- 15 Skäl 5 i direktiv 2009/140 har följande lydelse:

”Syftet är att successivt minska den sektorsspecifika förhandsregleringen i takt med att konkurrensen utvecklas på marknaderna och att elektronisk kommunikation på sikt enbart ska regleras genom konkurrenslagstiftningen. Med tanke på att marknaderna för elektronisk kommunikation har visat en stark konkurrensdynamik under de senaste åren är det av väsentlig betydelse att reglerade förhandsskyldigheter endast införs där konkurrensen inte är effektiv och hållbar.”

Ungersk rätt

- 16 Det nya regelverket införlivades med ungersk rätt genom bland annat lag nr C av år 2003 om elektronisk kommunikation (Az elektronikus hírközlésről szóló törvény, *Magyar Közlöny* 2003/136 (XI.27)).
- 17 I 1 § i denna lag föreskrivs följande:
- ”1) Denna lag är tillämplig
- a) på all verksamhet avseende elektronisk kommunikation som bedrivs i Republiken Ungern eller som riktas till Republiken Ungern, samt all verksamhet under vilken en radiofrekvenssignal sänds;
- b) på varje fysisk och juridisk person samt på varje annat organ som inte utgör ett rättssubjekt, samt på ledningen för denna person eller detta organ, som tillhandahåller tjänsten eller bedriver den verksamhet som avses i punkt a) eller en därmed förenad verksamhet.
- ...”
- 18 Enligt 10 § m) i nämnda lag ska den nationella regleringsmyndigheten bland annat behandla administrativa frågor rörande anmälan avseende elektroniska kommunikationstjänster, identifikation, lagstadgad registerhållning, störningsskydd och marknadstillsyn.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 19 UPC är ett i Luxemburg registrerat bolag som tillhandahåller programpaket från Luxemburg till abonnenter med hemvist i andra medlemsstater, däribland Ungern. Programpaketen innehåller radio- och tv-program med villkorad tillgång som kan tas emot via satellit.
- 20 UPC äger inte satellitinfrastrukturen utan anlitar tjänster från utomstående för detta ändamål. UPC har inte heller något redaktionellt ansvar för programmen. Det pris som användarna faktureras för tjänsten inkluderar såväl kostnader för sändning som avgifter till radiosändningsföretag och förvaltningsorganisationer för upphovsrätt inom ramen för spridandet av programmets innehåll.
- 21 Behörig myndighet i Ungern på området för elektroniska kommunikationstjänster är NMHH.
- 22 I samband med en omstrukturering av verksamheten i denna medlemsstat förde UPC från våren 2010 diskussioner med föregångaren till NMHH i fråga om bland annat skyldigheten för en tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster att vara registrerad av den behöriga nationella regleringsmyndigheten inom det territorium där vederbörande avser att tillhandahålla sådana tjänster.
- 23 Den 8 oktober 2010 uppgav UPC för NMHH att det ingett en ansökan om utlåtande av de myndigheter som var behöriga med ledning av platsen för UPC:s säte, nämligen Institut luxembourgeois de régulation (det luxemburgska regleringsinstitutet) (nedan kallat ILR), för en precisering av dess rättsliga ställning. ILR avgav enligt uppgift ett utlåtande med innebörden att de luxemburgska myndigheterna var behöriga i territoriellt hänseende beträffande de tjänster som UPC tillhandahöll och att den tjänst som detta bolag tillhandahöll inte utgjorde någon elektronisk kommunikationstjänst enligt luxemburgsk rätt.
- 24 I beslut av den 21 oktober 2010 inledde NMHH i egenskap av myndighet i första instans, ett marknadstillsynsärende mot UPC. NMHH begärde inom ramen för detta förfarande att UPC skulle inkomma med handlingar avseende avtalsförhållandet med en av UPC:s abonnenter.

- 25 UPC vägrade med stöd av bland annat ILR:s utlåtande att lämna ut de efterfrågade uppgifterna och begärde att NMHH skulle avsluta marknadsstillsynsrendet med hänvisning till bristande internationell och materiell behörighet. NMHH beslutade därefter den 10 december 2010 att påföra UPC vite på 300 000 ungerska forinter (HUF), med motiveringen att UPC inte hade inkommit med de efterfrågade uppgifterna till NMHH. UPC överklagade detta beslut till vice ordföranden för NMHH, som i egenskap av hierarkiskt överordnad myndighet avlog överklagandet.
- 26 UPC begärde till följd härav att Fővárosi Törvényszék skulle pröva detta beslut, och åberopade till stöd för sin begäran att nationell rätt åsidosatts. Nämnda domstol ogiltigförklarade beslutet på formella grunder och återförvisade beslutet till NMHH:s vice ordförande för förnyad prövning.
- 27 NMHH:s vice ordförande förklarade sig vid den förnyade prövningen vara behörig såväl internationellt som materiellt och avlog därefter UPC:s överklagande av det beslut som fattats i första instans, med nedsättning av vitet till 100 000 HUF.
- 28 UPC väckte talan vid Fővárosi Törvényszék med yrkande om ogiltigförklaring av beslutet såväl som av det beslut som meddelats i första instans.
- 29 Enligt Fővárosi Törvényszék kräver målet ett besvarande av frågorna avseende materiell och territoriell behörighet för de ungerska respektive de luxemburgska myndigheterna och huruvida den av UPC tillhandahållna tjänsten är förenlig med unionsrätten.
- 30 Fővárosi Törvényszék beslutade mot denna bakgrund att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:
- ”1) Ska artikel 2 c i [ramdirektivet] tolkas så, att en tjänst som innefattar tillhandahållande mot vederlag av villkorad tillgång till ett programpaket innehållande både radio- och tv-program som sänds via satellit ska anses utgöra en elektronisk kommunikationstjänst?
 - 2) Ska [EUF-fördraget] tolkas så, att den i fråga 1 nämnda tjänsten omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster mellan medlemsstaterna när det gäller en tjänst som tillhandahålls från Luxemburg till en mottagare i Ungern?
 - 3) Ska [EUF-fördraget] tolkas så, att mottagarlandet av den i fråga 1 beskrivna tjänsten kan begränsa tillhandahållandet av sådana tjänster genom att föreskriva en skyldighet för den som tillhandahåller tjänsten att registrera tjänsten i denna medlemsstat och att där inrätta en filial eller en fristående rättslig enhet genom att föreskriva att tjänsten enbart får tillhandahållas genom en filial eller en fristående rättslig enhet?
 - 4) Ska [EUF-fördraget] tolkas så, att administrativa förfaranden avseende sådana tjänster som beskrivs i fråga 1 omfattas av den territoriella behörigheten för den medlemsstat där den ifrågavarande tjänsten tillhandahålls oavsett i vilken medlemsstat det företag som tillhandahåller tjänsten är registrerat eller bedriver sin verksamhet?
 - 5) Ska artikel 2 c i [ramdirektivet] tolkas så, att den tjänst som avses i fråga 1 ska anses utgöra en elektronisk kommunikationstjänst eller ska denna tjänst anses utgöra en tjänst som tillhandahålls enligt systemet för villkorad tillgång i den mening som avses i artikel 2 f i [detta] direktiv?
 - 6) Ska tillämpliga bestämmelser mot bakgrund av ovan redovisade överväganden tolkas så, att den person som tillhandahåller den ovan i fråga 1 beskrivna tjänsten ska anses utgöra en leverantör av elektroniska kommunikationstjänster enligt [unionsrätten]?

Prövning av tolkningsfrågorna

- 31 Det ska inledningsvis konstateras att de tolkningsfrågor som Fővárosi Törvényszék hänskjutit till domstolen kan indelas i två grupper med ledning av de unionsbestämmelser som begäran om tolkning avser.
- 32 Medan den första gruppen avser tolkningen av ramdirektivet för ett fastställande av den av UPC bedrivna verksamhetens natur och innehåll (frågorna 1, 5 och 6), avser den andra gruppen tillämpligheten av den i artikel 56 FEUF föreskrivna principen om frihet att tillhandahålla tjänster på de tjänster som är i fråga i det nationella målet (frågorna 2–4).

Tolkningen av ramdirektivet

- 33 Fővárosi Törvényszék har ställt frågorna 1, 5 och 6, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida en tjänst som består i att mot vederlag ge villkorad tillgång till ett programpaket innehållande både radio- och tv-program som sänds via satellit omfattas av begreppet ”elektronisk kommunikationstjänst” i den mening som avses i artikel 2 c i ramdirektivet, eller om denna tjänst ska kvalificeras som ett ”system för villkorad tillgång” i den mening som avses i artikel 2 f i nämnda direktiv. Fővárosi Törvényszék önskar även få klarhet i huruvida tillhandahållaren av en sådan tjänst ska anses som tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster enligt det nya regelverket.
- 34 Domstolen prövade i sin dom UPC Nederland (C-518/11, EU:C:2013:709), en fråga som är analog med Fővárosi Törvényszéks första fråga i förevarande mål.
- 35 Målet UPC Nederland avsåg en tjänst i form av tillhandahållande av ett paket för radio- och tv-program som sändes via kabel som detta bolag erbjöd till boende i en nederländsk kommun.
- 36 Domstolen påpekade i den domen att det i ramdirektivet görs en tydlig skillnad mellan produktion av innehåll som medför ett redaktionellt ansvar och överföring av innehåll som inte leder till redaktionellt ansvar. Domstolen preciserade att innehåll och överföring av innehåll omfattas av olika bestämmelser med sinsemellan specifika ändamål (se dom UPC Nederland, EU:C:2013:709, punkt 41).
- 37 Domstolen betonade också att även om UPC Nederland BV:s kunder tecknar ett abonnemang för att få tillgång till bolagets baspaket via kabel betyder inte det att dess verksamhet, som består i att överföra program som producerats av innehållsleverantören, i detta fall radio- och tv-kanalerna, ända fram till anslutningspunkten för dess kabelnät i abonnenternas hem, inte ska anses ingå i begreppet elektroniska kommunikationstjänster i den mening som avses i artikel 2 c i ramdirektivet (se dom UPC Nederland, EU:C:2013:709, punkt 43).
- 38 Domstolen slog på grundval av dessa överväganden fast att tillhandahållande av ett baspaket via kabel omfattas av begreppet elektroniska kommunikationstjänster och därmed av tillämpningsområdet för det nya regelverket, i den mån som den tjänsten omfattar överföring av signaler via kabelnätet (se dom UPC Nederland, EU:C:2013:709, punkt 44).
- 39 Domstolen preciserade vidare att den omständigheten att de kostnader för överföring som tas ut av abonnenterna omfattar avgift för ersättning till radio- och tv-kanaler och organisationer för kollektiv upphovsrätt i samband med spridning av deras innehåll inte kan utgöra hinder för att beteckna den tjänst som tillhandahålls av UPC som en ”elektronisk kommunikationstjänst” i den mening som avses i det nya regelverket (se dom UPC Nederland, EU:C:2013:709, punkt 46).
- 40 I likhet med UPC Nederland BV, och som framgår av de handlingar som ingetts till domstolen i förevarande mål, är det inte UPC som producerar de radio- och tv-program som det sänder och det påtar sig inte det redaktionella ansvaret för innehållet i dessa program. Dessutom omfattar

abonnemanget avseende den av UPC tillhandahållna tjänsten inte bara kostnaderna för överföring utan också avgifter som betalas till sändarorganisationer och upphovsrättsorganisationer i samband med spridandet av innehållet i de sända programmen.

- 41 Som framgår av artikel 2 a och c i ramdirektivet är den omständigheten att överföring av signaler på nät för elektronisk kommunikation sker per kabel eller via satellit inte på något sätt avgörande för tolkningen av begreppet "elektroniska kommunikationstjänster" i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 42 UPC har emellertid gjort gällande att det inte tillhandahåller någon elektronisk kommunikationstjänst i den mening som avses i artikel 2 c i ramdirektivet, eftersom det inte överför någon signal och inte äger något nät för elektronisk kommunikation, det vill säga någon satellitinfrastruktur. UPC har uppgett sig anlita tjänster och anordningar av utomstående för detta ändamål.
- 43 Det ska i detta hänseende påpekas att den omständigheten att överföringen av signalen sker via en infrastruktur som inte tillhör UPC saknar betydelse för fastställandet av tjänstens natur. Det enda som är av betydelse i detta hänseende är den omständigheten att UPC är ansvarigt gentemot slutanvändarna av den överföring av signalen som säkerställer att dessa användare tillhandahålls den tjänst som de abonnerar på.
- 44 Varje annan tolkning skulle avsevärt inskränka räckvidden av det nya regelverket, undergräva den ändamålsenliga verkan av dess bestämmelser och därmed äventyra uppnåendet av de mål som eftersträvas med det. Eftersom själva syftet med det nya regelverket, såsom framgår av skäl 5 i direktiv 2009/140, är att upprätta en verklig inre marknad för elektronisk kommunikation, som på sikt enbart ska regleras genom konkurrensrätten, skulle detta till en betydande del förlora sin räckvidd om sådan verksamhet som bedrivs av företag som UPC undantogs från dess tillämpningsområde under förvärdningen att det inte äger den satellitinfrastruktur som möjliggör överföringen av signaler (se, för ett liknande resonemang, dom UPC Nederland, EU:C:2013:709, punkt 45).
- 45 Även om domstolens tolkning i domen i det ovannämnda målet UPC Nederland gör det möjligt att besvara frågan avseende fastställandet enligt det nya regelverket av naturen av den tjänst som UPC tillhandahåller, gäller likafullt att tillgången till denna tjänst är villkorad eftersom UPC:s abonnenter saknar tillgång till program som överförs via satellit innan de avkodats.
- 46 Denna omständighet har föranlett Fővárosi Törvényszéks fråga huruvida den av UPC tillhandahållna tjänsten inte ska anses utgöra en elektronisk kommunikationstjänst i den mening som avses i artikel 2 c i ramdirektivet, utan ett "system för villkorad tillgång" i den mening som avses i artikel 2 f i samma direktiv.
- 47 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 43 i sitt förslag till avgörande tycks Fővárosi Törvényszéks fråga vila på antagandet att en elektronisk kommunikationstjänst och ett system för villkorad tillgång utsluter varandra.
- 48 Ett sådant antagande är felaktigt.
- 49 Det ska nämligen erinras om att begreppet "system för villkorad tillgång" i den mening som avses i artikel 2 f i ramdirektivet definieras i denna bestämmelse som "tekniska åtgärder och/eller arrangemang som medger tillträde till en skyddad radio- eller televisionssändningstjänst i tolkningsbar form endast efter abonnemang eller annan form av på förhand utfärdat enskilt tillstånd".

- 50 Av denna bestämmelse framgår att ett system för villkorad tillgång utgör en metod för att ge tillgång till en radio- eller tv-tjänst och att denna metod förutsätter ett tekniskt arrangemang i syfte att endast ge dem som har tecknat ett abonnemang med tillhandahållaren av tjänsten tillgång till densamma. Systemet för villkorad tillgång ger dock inte i sig tillgång till radio- eller tv-tjänsten. Sådan tillgång förutsätter alltid en överföring av signaler via nätet för elektronisk kommunikation.
- 51 Inrättandet av ett system för villkorad tillgång är alltså direkt kopplat till tillhandahållandet av den skyddade tjänsten. I samtliga situationer där operatören för systemet för villkorad tillgång samtidigt är den som tillhandahåller tjänsten avseende radio- och tv-sändningar, vilket synes vara fallet i det nationella målet, är det nämligen fråga om en gemensam tjänst i vilken tillhandahållandet av radio- eller tv-tjänsten utgör en central del av den verksamhet som operatören bedriver, där systemet för villkorad tillgång endast är accessoriskt.
- 52 Med hänsyn till dess accessoriska karaktär kan ett system för villkorad tillgång vara knutet till en elektronisk kommunikationstjänst med vilken syftet är att sända radio- eller tv-program, utan att den senare fördenskull förlorar sin egenskap av elektronisk kommunikationstjänst.
- 53 Denna slutsats har stöd i artikel 2 ea i ramdirektivet, i vilken det föreskrivs att systemen för villkorad tillgång utgör tjänster som hör till ett elektroniskt kommunikationsnät och/eller en elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör tillhandahållande av tjänster via det nätet och/eller den tjänsten.
- 54 Även om det i direktiv 98/84 anges specifika regler för system för villkorad tillgång, gäller likafullt enligt artikel 1 i det direktivet att tillämpningsområdet för detta direktiv är begränsat till en tillnärmning av bestämmelserna i medlemsstaterna om åtgärder mot olaglig utrustning som ger obehörig tillgång till skyddade tjänster. Under dessa förhållanden påverkar inte nämnda direktiv kvalificeringen av en elektronisk tjänst vars innehåll är föremål för villkorad tillgång.
- 55 Vad dessutom gäller frågan huruvida tillhandahållaren av en sådan tjänst som den av UPC tillhandahållna ska anses utgöra en tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster enligt det nya regelverket, gäller att varken ramdirektivet eller auktorisationsdirektivet innehåller någon definition av begreppet tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster.
- 56 I artikel 2 k i ramdirektivet definieras dock "abonnent" som varje fysisk eller juridisk person som har ingått avtal med en "leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster".
- 57 En tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster, i den mening som avses i artikel 2 c i ramdirektivet, utgör således en leverantör av elektroniska kommunikationstjänster i den mening som avses i detta direktiv.
- 58 Frågorna 1, 5 och 6 ska således besvaras enligt följande. Artikel 2 c i ramdirektivet ska tolkas så, att en tjänst som består i att mot vederlag ge villkorad tillgång till ett programpaket innehållande både radio- och tv-program som sänds via satellit omfattas av begreppet "elektronisk kommunikationstjänst" i den mening som avses i nämnda bestämmelse. Den omständigheten att denna tjänst innefattar ett system för villkorad tillgång i den mening som avses i artikel 2 ea och f i ramdirektivet, saknar betydelse i detta avseende. Den operatör som tillhandahåller en sådan tjänst som den i det nationella målet aktuella, ska anses utgöra en leverantör av elektroniska kommunikationstjänster enligt ramdirektivet.

Friheten att tillhandahålla tjänster

Fråga 2

- 59 Fővárosi Törvényszék har ställt sin andra fråga för att få klarhet i huruvida en tjänst bestående i att mot vederlag ge villkorad tillgång till ett programpaket innehållande både radio- och tv-program som sänds via satellit utgör ett tillhandahållande av tjänster i den mening som avses i artikel 56 FEUF under de förhållanden som gäller i det nationella målet.
- 60 Det är utrett att UPC är ett bolag med hemvist i Luxemburg som tillhandahåller programpaket innehållande både radio- och tv program till abonnenter med hemvist i andra medlemsstater.
- 61 Enligt domstolens fasta praxis omfattas tv-sändningar av fördragets bestämmelser om tillhandahållande av tjänster (se, för ett liknande resonemang, dom *De Coster*, C-17/00, EU:C:2001:651, punkt 28, och dom *United Pan-Europe Communications Belgium m.fl.*, C-250/06, EU:C:2007:783, punkt 28).
- 62 Huruvida en sådan nationell lagstiftning på området för elektroniska kommunikationstjänster som lag nr C av år 2003 ska tolkas mot bakgrund av artikel 56 FEUF avgörs emellertid av graden av harmonisering inom unionen på detta område.
- 63 Varje nationell bestämmelse inom ett område som blivit föremål för fullständig harmonisering på unionsnivå ska nämligen bedömas mot bakgrund av harmoniseringsåtgärdens bestämmelser och inte mot bakgrund av de primärrättsliga bestämmelserna (se, bland annat, dom *Deutscher Apothekerverband*, C-322/01, EU:C:2003:664, punkt 64, och dom *Citroën Belux*, C-265/12, EU:C:2013:498, punkt 31).
- 64 Enligt skäl 7 i ramdirektivet gäller i detta hänseende att "[b]estämmelserna i detta direktiv och i särdirektiven [som bildar det nya regelverket] åsidosätter inte varje medlemsstats möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen ... inklusive möjligheten för de nationella regleringsmyndigheterna att fastställa särskilda och proportionella skyldigheter för tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster."
- 65 I artikel 1.3 i ramdirektivet föreskrivs därvid att detta inte påverkar de åtgärder som i enlighet med unionslagstiftningen vidtagits på nationell nivå för att arbeta för mål som avser allmänintresset.
- 66 Av artikel 8.1 i ramdirektivet framgår vidare att medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna ska vidta alla rimliga åtgärder för att främja konkurrensen vid tillhandahållandet av elektroniska kommunikationstjänster, utveckla den inre marknaden samt att främja unionsmedborgarnas intressen, samt att dessa åtgärder står i proportion till dessa mål.
- 67 På samma sätt anges i skäl 15 i auktorisationsdirektivet att de villkor som får fogas till den allmänna auktorisationen bör begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att säkerställa beaktande av skyldigheter enligt nationell lagstiftning i enlighet med unionslagstiftningen.
- 68 I artikel 9.1 i tillträdesdirektivet föreskrivs att de nationella myndigheterna får införa skyldigheter avseende insyn när det gäller samtrafik och/eller tillträde, vilket innebär att operatörer måste offentliggöra specificerade uppgifter.
- 69 Slutligen slog domstolen i domen *Telekomunikacja Polska* (C-522/08, EU:C:2010:135 punkt 29), efter att ha konstaterat att artikel 20 i direktivet om samhällsomfattande tjänster skulle gälla utan att det påverkade nationella regler om konsumentskydd som står i överensstämmelse med unionslagstiftningen, fast att det i ramdirektivet och direktivet om samhällsomfattande tjänster inte föreskrivs någon fullständig harmonisering av de aspekter som rör konsumentskyddet.

- 70 Under dessa förhållanden konstaterar domstolen att unionsrätten inte har lett till någon fullständig harmonisering av sektorn för elektroniska kommunikationstjänster och att den i det nationella målet aktuella nationella lagstiftningen därmed ska prövas i förhållande till artikel 56 FEUF när det gäller de aspekter som inte omfattas av det nya regelverket.
- 71 NMHH och den ungerska regeringen har dock föreslagit att fråga 2 ska besvaras nekande, eftersom UPC inte bedriver någon verksamhet för tillhandahållande av radio- och tv-program i den medlemsstat där det har sitt säte.
- 72 I detta hänseende ska det endast erinras om att rätten för en näringsidkare som är etablerad i en medlemsstat att i enlighet med artikel 56 FEUF tillhandahålla sina tjänster i en annan medlemsstat inte villkoras av att denne även tillhandahåller sådana tjänster i etableringsmedlemsstaten. Denna artikel innehåller nämligen endast ett krav på att näringsidkaren ska ha sitt hemvist i en annan medlemsstat än mottagaren av tjänsten (se dom *Carmen Media Group*, C-46/08, EU:C:2010:505, punkt 43 och där angiven rättspraxis).
- 73 Den tjeckiska, den rumänska och den slovakiska regeringen har dessutom gjort gällande att den verksamhet som UPC bedriver i Ungern inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 56 FEUF, eftersom den inte är tidsbegränsad eller tillfällig utan av varaktig och systematisk beskaffenhet. Mot denna bakgrund anser de att UPC:s åberopande av reglerna om frihet att tillhandahålla tjänster i denna artikel utgör ett missbruk.
- 74 Det ska också påpekas att ingen av bestämmelserna i fördraget ger någon ledning när det gäller att rent abstrakt bestämma efter vilken tid eller över vilken frekvens som tillhandahållandet av en tjänst eller en viss typ av tjänster i en annan medlemsstat inte längre kan anses som tillhandahållande av en tjänst. Sålunda kan begreppet tjänst, i den mening som avses i fördraget, omfatta tjänster av mycket olika slag, däribland tjänster som tillhandahålls under en längre tid, till och med flera år (se dom *Schnitzer*, C-215/01, EU:C:2003:662, punkterna 30 och 31, och dom *Duomo Gpa m.fl.*, C-357/10–C-359/10, EU:C:2012:283, punkt 32).
- 75 Enbart den omständigheten att en näringsidkare som är etablerad i en medlemsstat mer eller mindre ofta eller regelbundet tillhandahåller identiska eller liknande tjänster i en annan medlemsstat utan att där ha en infrastruktur som gör det möjligt för näringsidkaren att där stadigvarande och kontinuerligt bedriva yrkesverksamhet och att utifrån denna infrastruktur vända sig till bland andra medborgarna i denna medlemsstat, räcker följaktligen inte för att vederbörande ska anses etablerad i denna medlemsstat (dom *Schnitzer*, EU:C:2003:662, punkt 32).
- 76 Det ska vidare påpekas att den omständigheten att ett företag har etablerats i en medlemsstat i syfte att slippa iakttä en annan medlemsstats lagstiftning, inte utesluter att dess sändningar kan anses utgöra tjänster i fördragets mening. Denna fråga skiljer sig nämligen från frågan om vilka åtgärder en medlemsstat har rätt att vidta för att hindra att en tillhandahållare av tjänster som är etablerad i en annan medlemsstat kringgår den förstnämnda statens lagstiftning (se dom *TV10*, C-23/93, EU:C:1994:362, punkt 15).
- 77 Utöandet av en grundläggande rättighet för att en annan medlemsstats förmånligare skattesystem ska kunna utnyttjas är för övrigt inte i sig tillräckligt för ett konstaterande av att denna frihet har missbrukats (se för ett liknande resonemang, dom *Cadbury Schweppes och Cadbury Schweppes Overseas*, C-196/04, EU:C:2006:544, punkt 37).
- 78 Mot bakgrund av ovan redovisade överväganden ska fråga 2 besvaras enligt följande. En tjänst bestående i att mot vederlag ge villkorad tillgång till ett programpaket innehållande både radio- och tv-program som sänds via satellit utgör ett tillhandahållande av tjänster i den mening som avses i artikel 56 FEUF under de förhållanden som gäller i det nationella målet.

Fråga 4

- 79 Fővárosi Törvényszék har ställt sin fjärde fråga för att få klarhet i huruvida förfaranden för tillsyn av elektroniska kommunikationstjänster, såsom det som är i fråga i det nationella målet, omfattas av behörigheten för den medlemsstat i vilken mottagarna av nämnda tjänster har hemvist eller av behörigheten för den medlemsstat i vilken det företag som tillhandahåller nämnda tjänster är beläget.
- 80 Denna fråga föranleds av den i det nationella målet förda diskussionen beträffande de luxemburgska och de ungerska myndigheternas respektive materiella och territoriella behörigheter när det gäller förfaranden för tillsyn som är tillämpliga på från Luxemburg bedriven verksamhet avseende radio- och tv-program riktade till personer med hemvist i Ungern.
- 81 Målet vid den nationella domstolen avser lagenligheten av det vite som NMHH påfört UPC på grund av detta bolags vägran att lämna uppgifter till NMHH angående avtalsförhållandet mellan UPC och en av dess abonnenter. Denna begäran om uppgifter framställdes inom ramen för ett förfarande i ett marknadsstillsynsärende avseende UPC, vilket inletts till följd av klagomål från företagets abonnenter.
- 82 Av punkt 58 i förevarande dom framgår att UPC i Ungern tillhandahåller ”elektroniska kommunikationstjänster”, i den mening som avses i artikel 2 c i ramdirektivet.
- 83 UPC:s sändningar till abonnenter med hemvist i Ungern av programpaket innehållande både radio- och tv-program med villkorad tillgång som kan tas emot via satellit omfattas i detta sammanhang av det nya regelverket, däribland auktorisationsdirektivet.
- 84 Det ska i detta hänseende påpekas att enligt artikel 6.1 och 6.3 i auktorisationsdirektivet får den allmänna auktorisationen för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster endast vara underkastad de villkor som är upptagna i del A i bilagan till det direktivet.
- 85 Det ska också påpekas att enligt artikel 11.1 b i auktorisationsdirektivet, jämförd med punkt 8 i del A i bilagan till det direktivet, får de nationella myndigheterna av företagen begära uppgifter som står i proportion till syftet och är sakligt motiverade för kontroll av att villkoren avseende konsumentskydd är uppfyllda, när de tar emot klagomål eller på eget initiativ gör en utredning.
- 86 Av dessa omständigheter följer att auktorisationsdirektivet på unionsrättens nuvarande stadium inte innehåller några skyldigheter för de behöriga nationella myndigheterna i fråga om erkännande av auktorisationsbeslut som fattats i den stat från vilken de aktuella tjänsterna tillhandahålls.
- 87 Den medlemsstat i vilken mottagarna av de elektroniska kommunikationstjänsterna har hemvist får följaktligen i enlighet med bestämmelserna i nämnda direktiv uppställa vissa villkor för tillhandahållandet av dessa tjänster.
- 88 Under dessa förhållanden ska fråga 4 besvaras enligt följande. Förfaranden för tillsyn av elektroniska kommunikationstjänster, såsom det som är i fråga i det nationella målet, omfattas av behörigheten för den medlemsstat i vilken mottagarna av nämnda tjänster har hemvist.

Fråga 3

- 89 Fővárosi Törvényszék har ställt sin tredje fråga för att få klarhet i huruvida artikel 56 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder för myndigheterna i en medlemsstat att föreskriva en skyldighet för de företag som i den staten tillhandahåller sådana elektroniska kommunikationstjänster som de i det nationella målet aktuella, i denna stat registrerar nämnda tjänster och inrättar en filial eller en annan rättslig enhet som är fristående från den i sändningsmedlemsstaten belägna enheten.

– Upptagande till sakprövning

- 90 Enligt den ungerska regeringen och NMHH kan den tredje tolkningsfrågan inte tas upp till sakprövning.
- 91 De anser att tvisten i det nationella målet saknar samband med såväl etableringsfriheten som de unionsrättsliga aspekter på gränsöverskridande tjänster som är förenade med denna fråga. Fővárosi Törvényszék har genom nämnda fråga tagit upp problem av ett annat slag än det i förevarande fall aktuella. Det handlar där om en fråga som inte ska avgöras av Fővárosi Törvényszék och som därmed saknar betydelse för avgörandet av det nationella målet.
- 92 Enligt fast rättspraxis gäller i detta hänseende att det förfarande som har införts genom artikel 267 FEUF utgör ett medel för samarbete mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna, genom vilket EU-domstolen tillhandahåller de nationella domstolarna de uppgifter om unionsrättens tolkning som är nödvändiga för att döma i saken i mål som de ska avgöra (se, bland annat, dom *Fish Legal och Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, punkt 29).
- 93 Nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten presumeras vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och som det inte ankommer på EU-domstolen att pröva riktigheten av. En begäran från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se, bland annat, dom *Fish Legal och Shirley*, EU:C:2013:853, punkt 30).
- 94 I förevarande fall redovisade Fővárosi Törvényszék på domstolens förfrågan vid en begäran om klarläggande enligt artikel 101.1 i domstolens rättegångsregler, skälen till varför ett besvarande av fråga 3 anses nödvändigt för det fallet att domstolen slår fast att artikel 56 FEUF har åsidosatts. Det framstår således inte som uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten saknar samband med de verkliga omständigheterna eller saken i målet vid Fővárosi Törvényszék.
- 95 Fråga 3 ska därför prövas i sak.

– Prövning i sak

- 96 Vad gäller skyldigheten att registrera en sådan tjänst, som den i det nationella målet aktuella, i den medlemsstat i vilken den tillhandahålls, framgår det av artikel 3.2 och 3.3 i auktorisationsdirektivet att den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster kan åläggas att före inledandet av en verksamhet göra en anmälan till de nationella regleringsmyndigheterna, innehållande det minimum av information som nämnda myndigheter behöver för att kunna föra ett register.
- 97 Av artikel 3.2 och 3.3 i auktorisationsdirektivet framgår även att informationen ska inskränka sig till sådana uppgifter som är nödvändiga för att identifiera leverantören, exempelvis organisationsnummer, och leverantörens kontaktpersoner, adress och en kortfattad beskrivning av nätet eller tjänsten samt den planerade tidpunkten för inledande av vederbörandes verksamhet. I bestämmelsen preciseras även att tillhandahållandet av den elektroniska kommunikationstjänsten inte får villkoras av att nämnda företag utverkar ett uttryckligt beslut eller någon annan administrativ handling. Vidare gäller att ett företag får inleda sin verksamhet efter det att anmälan gjorts.

- 98 Det ska i enlighet med vad domstolen slår fast i punkt 70 i förevarande dom i detta hänseende påpekas att den omständigheten, att ramdirektivet och de särdirektiv som ingår i det nya regelverket – däribland auktorisationsdirektivet – inte leder till någon fullständig harmonisering av de nationella lagstiftningarna på området för elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster, inte hindrar unionslagstiftaren från att beträffande vissa specifika aspekter av det nya regelverket göra en strikt avgränsning av medlemsstaternas handlingsutrymme.
- 99 Detta är fallet med artikel 3 i auktorisationsdirektivet, som innehåller en rättslig ram beträffande de villkor som en medlemsstats regleringsmyndigheter kan uppställa för att företag med hemvist i andra medlemsstater ska få tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster i den staten.
- 100 Den skyldighet som åläggs företag, vilka tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster, att registrera tjänsterna vid regleringsmyndigheterna i den medlemsstat där tjänsterna tillhandahålls är således uttryckligen föreskriven i auktorisationsdirektivet. Artikel 56 FEUF utgör därmed inte något hinder för att medlemsstaterna ålägger en sådan skyldighet så länge de iakttar kraven i artikel 3 i auktorisationsdirektivet.
- 101 Beträffande den skyldighet för företag som önskar tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster i en annan medlemsstat än den där det har sitt hemvist, vilken innebär att företaget har att inrätta en filial eller en fristående rättslig enhet, följer det av fast rättspraxis att artikel 56 FEUF inte bara innehåller ett krav på avskaffande av all form av diskriminering av en tjänsteleverantör på grund av dennes nationalitet eller på grund av att vederbörande har etablerat sig i en annan medlemsstat än den där tjänsten ska tillhandahållas, utan även ett krav på avskaffande av varje inskränkning – även om den utan åtskillnad är tillämplig på inhemska tjänsteleverantörer och tjänsteleverantörer från andra medlemsstater – som innebär att den verksamhet som bedrivs av en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat, där denne lagligen utför liknande tjänster, förbjuds, försvåras eller blir mindre attraktiv (dom Konstantinides, C-475/11, EU:C:2013:542, punkt 44).
- 102 Domstolen konstaterar att en bestämmelse i nationell rätt som innebär att ett företag med hemvist i en annan medlemsstat är skyldigt att inrätta ett fast driftställe i den medlemsstat där det avser att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster strider mot det i artikel 56 FEUF uppställda förbudet mot alla inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster.
- 103 Inskränkningar i denna frihet kan visserligen i allmänhet godtas på grund av att de omfattas av de undantag avseende hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa som uttryckligen anges i artikel 52 FEUF vilka är tillämpliga på området med stöd av artikel 62 FEUF, eller i enlighet med domstolens praxis anses vara motiverade av tvingande skäl av allmänintresse (dom Garkalns, C-470/11, EU:C:2012:505, punkt 35).
- 104 En etableringsskyldighet innebär emellertid att friheten att tillhandahålla tjänster faktiskt förvägras och den leder till att artikel 56 FEUF förlorar sin ändamålsenliga verkan (se, för ett liknande resonemang, dom kommissionen/Tyskland, 205/84, EU:C:1986:463, punkt 52, och dom kommissionen/Tyskland, C-546/07, EU:C:2010:25, punkt 39).
- 105 Under alla förhållanden gäller i likhet med vad generaladvokaten anfört i punkterna 89 och 91 i sitt förslag till avgörande att de mer långtgående kontroller som skulle vara möjliga till följd av inrättandet av en filial eller en fristående rättslig enhet inte är motiverade i det nationella målet.
- 106 Mot bakgrund av det ovan redovisade ska fråga 3 besvaras enligt följande. Artikel 56 FEUF ska tolkas så, att den
- inte utgör hinder för en medlemsstat att föreskriva en skyldighet för de företag som i den staten tillhandahåller sådana elektroniska kommunikationstjänster som de i det nationella målet aktuella, att registrera nämnda tjänster så länge de iakttar kraven i artikel 3 i auktorisationsdirektivet, men

- däremot utgör hinder för att de företag som önskar tillhandahålla sådana elektroniska kommunikationstjänster som de i det nationella målet aktuella i en annan medlemsstat än den i vilken de är etablerade åläggs en skyldighet att där inrätta en filial eller en rättslig enhet som är fristående från den enhet som är belägen i sändningsmedlemsstaten.

Rättegångskostnader

¹⁰⁷ Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 2 c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG av den 25 november 2009 ska tolkas så, att en tjänst som består i att mot vederlag ge villkorad tillgång till ett programpaket innehållande både radio- och tv-program som sänds via satellit omfattas av begreppet ”elektronisk kommunikationstjänst” i den mening som avses i nämnda bestämmelse.**

Den omständigheten att denna tjänst innefattar ett system för villkorad tillgång i den mening som avses i artikel 2 ea och f i direktiv 2002/21, i dess lydelse enligt direktiv 2009/140, saknar betydelse i detta avseende.

Den operatör som tillhandahåller en sådan tjänst som den i det nationella målet aktuella, ska anses utgöra en leverantör av elektroniska kommunikationstjänster enligt direktiv 2002/21, i dess lydelse enligt direktiv 2009/140.

- 2) **En tjänst bestående i att mot vederlag ge villkorad tillgång till ett programpaket innehållande både radio- och tv-program som sänds via satellit utgör ett tillhandahållande av tjänster i den mening som avses i artikel 56 FEUF under de förhållanden som gäller i det nationella målet.**
- 3) **Förfaranden för tillsyn av elektroniska kommunikationstjänster, såsom det som är i fråga i det nationella målet, omfattas av behörigheten för den medlemsstat i vilken mottagarna av nämnda tjänster har hemvist.**
- 4) **Artikel 56 FEUF ska tolkas så, att den:**
 - **inte utgör hinder för en medlemsstat att föreskriva en skyldighet för de företag som i den staten tillhandahåller sådana elektroniska kommunikationstjänster som de i det nationella målet aktuella, att registrera nämnda tjänster så länge de iakttar kraven i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv), i dess lydelse enligt direktiv 2009/140, men**
 - **däremot utgör hinder för att de företag som önskar tillhandahålla sådana elektroniska kommunikationstjänster som de i det nationella målet aktuella i en annan medlemsstat än den i vilken de är etablerade åläggs en skyldighet att där inrätta en filial eller en rättslig enhet som är fristående från den enhet som är belägen i sändningsmedlemsstaten.**

Underskrifter